

College voor Examens

NIVEAU TAALBEHEERSING MODERNE VREEMDE TALEN HAVO EN VWO

STAATSEXAMEN 2014

Juni 2013

De vakinformatie in dit document is vastgesteld door het College voor Examens (CvE). Het CvE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kunt u contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Niveau A1	6
2.1	Niveau A1: Domein A: Leesvaardigheid	6
2.2	Niveau A1: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid	6
2.3	Niveau A1: Subdomein C1: Gesprekken voeren	6
2.4	Niveau A1: Subdomein C2: Spreken	6
2.5	Niveau A1: Domein D: Schrijfvaardigheid	6
3	Niveau A2	6
3.1	Niveau A2: Domein A: Leesvaardigheid	6
3.2	Niveau A2: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid	7
3.3	Niveau A2: Subdomein C1 : Gesprekken voeren	7
3.4	Niveau A2: Subdomein C2: Spreken	8
3.5	Niveau A2: Domein D: Schrijfvaardigheid	8
4	Niveau B1	8
4.1	Niveau B1: Domein A: Leesvaardigheid	8
4.2	Niveau B1: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid	9
4.3	Niveau B1: Subdomein C1 : Gesprekken voeren	9
4.4	Niveau B1: Subdomein C2: Spreken	10
4.5	Niveau B1: Domein D: Schrijfvaardigheid	10
5	Niveau B2	10
5.1	Niveau B2: Domein A: Leesvaardigheid	10
5.2	Niveau B2: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid	11
5.3	Niveau B2: Subdomein C1 : Gesprekken voeren	11
5.4	Niveau B2: Subdomein C2: Spreken	12
5.5	Niveau B2: Domein D: Schrijfvaardigheid	12
6	Niveau C1	13
6.1	Niveau C1: Domein A: Leesvaardigheid	13
6.2	Niveau C1: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid	13
6.3	Niveau C1: Subdomein C1: Gesprekken voeren	13
6.4	Niveau C1: Subdomein C2: Spreken	13
6.5	Niveau C1: Domein D: Schrijfvaardigheid	14
7	Het "+niveau"	14
8	Niveauaanduiding per vaardigheid en taal	16

1 Inleiding

Voor de taalvaardigheden wordt een systeem van niveaus gehanteerd, dat overal in Europa moet worden toegepast. De niveauaanduidingen behoren bij globaal geformuleerde eindtermen, die gekoppeld zijn aan het Europees Referentiekader (ERK). Hierbij is gebruik gemaakt van Taalprofielen ¹⁾

Het systeem beschrijft vijf taalvaardigheden: luisteren, lezen, gesprekken voeren, spreken en schrijven. Voor deze taalvaardigheden worden niveaus beschreven.

Wanneer de niveaus worden gekoppeld aan de klassieke indeling van een basisniveau, een middenniveau en een gevorderd niveau, dan ontstaat er een systeem van drie brede niveaus A, B en C. Deze worden verder onderverdeeld in A1, A2, B1, B2, C1 en C2.

Voor het eerste niveau is beginnerskennis vereist (A1). Vervolgens klimt het op tot C2 dat een vrijwel perfecte beheersing beschrijft. Deze niveaus worden ondertussen overal in Europa gehanteerd en dus ook in het buitenland begrepen. Zo wordt internationale vergelijking van taalniveaus tussen de verschillende landen mogelijk.

Zie: <http://www.erk.nl/docent/streefniveaus/havo/>
<http://www.erk.nl/docent/streefniveaus/elementair/>

¹⁾ Zie voor uitgebreide toelichting: www.nabmvt.nl/publicaties/00012/

2 Niveau A1

2.1 Niveau A1: Domein A: Leesvaardigheid

Kandidaat kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.

2.2 Niveau A1: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Kandidaat kan vertrouwde woorden en basiszinnen begrijpen die zichzelf, zijn/haar familie en directe concrete omgeving betreffen, wanneer de mensen langzaam en duidelijk spreken.

2.3 Niveau A1: Subdomein C1: Gesprekken voeren

Kandidaat kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreektempo te herhalen of opnieuw te formuleren en helpt bij het formuleren van wat de spreker probeert te zeggen. Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.

2.4 Niveau A1: Subdomein C2: Spreken

Kandidaat kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om de eigen woonomgeving en de mensen in de naaste omgeving te beschrijven.

2.5 Niveau A1: Domein D: Schrijfvaardigheid

Kandidaat kan een korte, eenvoudige mededeling doen, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten. Kan op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld naam, nationaliteit en adres op een inschrijvingsformulier noteren.

3 Niveau A2

3.1 Niveau A2: Domein A: Leesvaardigheid

Kandidaat kan korte, eenvoudige teksten lezen. Kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, menu's en dienstregelingen. Kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.

Onderwerp	Alledaags, concreet en bekend.
Woordgebruik en zinsbouw	Hoogfrequente woorden en woorden bekend uit andere talen of behorend tot internationaal vocabulaire. Teksten zijn eenvoudig en helder van structuur.
Tekstindeling	De indeling geeft visuele ondersteuning bij het begrijpen van de tekst.
Tekstlengte	Kort teksten.
Strategieën	Signalen herkennen en interpreteren.

	De kandidaat kan op basis van een idee over de betekenis van het geheel van korte teksten over alledaagse en concrete onderwerpen, de waarschijnlijke betekenis van onbekende woorden uit de context afleiden.

3.2 Niveau A2: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Kandidaat kan zinnen en de meest frequente woorden begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct persoonlijk belang zijn (bijvoorbeeld basisinformatie over zichzelf en zijn/haar familie, winkelen, plaatselijke omgeving, werk). Kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke, eenvoudige boodschappen en aankondigingen volgen.	
Onderwerpen	Eenvoudig, vertrouwd en van direct persoonlijk belang voor de luisteraar.
Woordgebruik en zinsbouw	Eenvoudig.
Tempo en articulatie	Rustig en duidelijk.
Tekstlengte	Kort.
Strategieën	Woorden raden uit context in korte teksten uit alledaagse en concrete onderwerpen.

3.3 Niveau A2: Subdomein C1 : Gesprekken voeren

Kandidaat kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel hij/zij gewoonlijk niet voldoende begrijpt om het gesprek zelfstandig gaande te houden.	
Onderwerpen	Alledaags en vertrouwd.
Woordenschat en woordgebruik	Eenvoudig, korte zinnen standaard patronen met uit het hoofd geleerde uitdrukkingen, chunks.
Grammaticale correctheid	Correct gebruik van eenvoudige constructies, echter systematisch met elementaire fouten.
Interactie	Antwoord op vragen, reacties op eenvoudige uitspraken; weinig initiatief om conversatie gaande te houden.
Vloeiendheid	Zeer korte uitingen, veel pauzes, valse starts en herformuleringen.
Coherentie	Gebruik van eenvoudige voegwoorden (en, maar, omdat).
Uitspraak	Duidelijk genoeg om verstaanbaar te zijn, ondanks een oorbaar accent; luisteraars zullen af en toe om herhaling moeten vragen.

3.4 Niveau A2: Subdomein C2: Spreken

Kandidaat kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen familie en andere mensen, leefomstandigheden, opleiding en huidige of meest recente baan te beschrijven.	
Onderwerpen	Alledaags en vertrouwd.
Woordenschat en woordgebruik	Standaardpatronen met uit het hoofd geleerde uitdrukkingen, chunks, alledaagse situaties.
Grammaticale correctheid	Correct gebruik van eenvoudige constructies, echter systematisch met elementaire fouten.
Vloeiendheid	Overwegend zeer korte uitingen, veel pauzes, valse starts en herformuleringen.
Coherentie	Gebruik van eenvoudige voegwoorden (en maar, omdat).
Uitspraak	Duidelijk genoeg om de spreker te kunnen volgen, ondanks een hoorbaar accent. Luisteraars zullen af en toe om herhaling moeten vragen.

3.5 Niveau A2: Domein D: Schrijfvaardigheid

Kandidaat kan korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.	
Onderwerp /tekstsoort	Korte, eenvoudige notities en boodschappen; eenvoudige persoonlijke brieven of e-mail, bevestiging van gemaakte afspraken; standaardformulieren; eenvoudige notities en aantekeningen.
Woordenschat en woordgebruik	Standaardpatronen met uit het hoofd geleerde uitdrukkingen, chunks.
Grammaticale correctheid	Eenvoudige constructies, echter systematisch met elementaire fouten.
Spelling en interpunctie	Korte zinnen over alledaagse onderwerpen zijn correct overgeschreven, spelling is fonetisch redelijk correct.
Coherentie	Eenvoudige voegwoorden (en, maar, omdat).

4 Niveau B1**4.1 Niveau B1: Domein A: Leesvaardigheid**

Kandidaat kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit zeer frequente dagelijkse, of aan het werk gerelateerde taal. Kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.	
Onderwerp	Vertrouwde, alledaagse of werkgerelateerde onderwerpen.
Woordgebruik en zinsbouw	Eenvoudig en alledaags.
Tekstindeling	Teksten zijn goed gestructureerd.
Tekstlengte	Teksten kunnen langer zijn.
Strategieën	Signalen herkennen en interpreteren. De kandidaat kan de betekenis van onbekende woorden

	over onderwerpen die gerelateerd zijn aan zijn vakgebied en interesses bepalen aan de hand van de context. Hij kan de betekenis van zo nu en dan voorkomende onbekende woorden afleiden uit de context en de betekenis van zinnen herleiden, op voorwaarde dat het besproken onderwerp bekend is.

4.2 Niveau B1: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Kandidaat kan de hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk uitgesproken standaardtaal wordt gesproken over vertrouwde zaken die hij/zij regelmatig tegenkomt op zijn/haar werk, school, vrije tijd enz. Kan de hoofdpunten van veel radio- of tv-programma's over actuele zaken of over onderwerpen van persoonlijk of beroepsmatig belang begrijpen, wanneer er betrekkelijk langzaam en duidelijk wordt gesproken.	
Onderwerpen	Vertrouwde onderwerpen uit eigen vakgebied of interessegebied.
Woordgebruik en zinsbouw	Eenvoudig, maar complexer taalgebruik binnen vak- of interessegebied wordt ook begrepen.
Tempo en articulatie	Normaal tempo, duidelijk gearticuleerde standaardtaal.
Tekstlengte	Niet te lang.
Strategieën	Woorden raden uit context en herleiden van de betekenis van zinnen, mits het besproken onderwerp bekend is.

4.3 Niveau B1: Subdomein C1 : Gesprekken voeren

Kandidaat kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in het gebied waar de betreffende taal wordt gesproken. Kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of zijn/haar persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).	
Onderwerpen	Vertrouwd, valt binnen de persoonlijke belangstelling m.b.t. dagelijks leven, eigen werk of opleiding.
Woordenschat en woordgebruik	Toereikend om m.b.v. omschrijvingen over vertrouwde onderwerpen zoals familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen te spreken; redundant, elementair.
Grammaticale correctheid	Redelijk accuraat gebruik van frequente routines en patronen die horen bij voorspelbare situaties.
Interactie	Eenvoudig gesprek over bekende en interessante onderwerpen beginnen, voeren en afsluiten; bevestiging door begripscontrole.
Vloeiendheid	Spreker is goed te volgen alhoewel pauzes en herstel van fouten in langere stukken veel voorkomen.
Coherentie	Samenhangende lineaire reeks van punten.
Uitspraak	Duidelijk verstaanbaar zelfs met een accent en af en toe een verkeerd uitgesproken woord.

4.4 Niveau B1: Subdomein C2: Spreken

Kandidaat kan uitingen op een eenvoudige manier aan elkaar verbinden, zodat hij/zij ervaringen, gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Kan in het kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen. Kan een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en zijn/haar reacties beschrijven.	
Onderwerpen	vertrouwd, valt binnen de persoonlijke belangstelling m.b.t. dagelijks leven, eigen werk of opleiding.
Woordenschat en woordgebruik	toereikend om m.b.v. omschrijvingen over vertrouwde onderwerpen zoals familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen te praten.
Grammaticale correctheid	redelijk accuraat gebruik van frequente routines en patronen die horen bij voorspelbare situaties.
Vloeiendheid	spreker is goed te volgen alhoewel pauzes en herstel van fouten in langere stukken veel voorkomen.
Coherentie	Samenhangende lineaire reeks van punten.
Uitspraak	Duidelijk verstaanbaar, zelfs met een accent en af en toe een verkeerd uitgesproken woord.

4.5 Niveau B1: Domein D: Schrijfvaardigheid

Kandidaat kan een eenvoudige, samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Kan persoonlijke brieven schrijven waarin ervaringen en indrukken beschreven worden.	
Onderwerp en tekstsoort	Vertrouwde onderwerpen m.b.t. eigen leefwereld of alledaagse zaken; persoonlijke brieven; eenvoudige brieven aan zakelijke contacten; reacties aan advertenties; deelname aan internet- discussies over thema's uit eigen interessegebied; gedetailleerde formulieren; kort, eenvoudig verslag.
Woordenschat en woordgebruik	toereikend om m.b.v. omschrijvingen over vertrouwde onderwerpen zoals familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen te schrijven.
Grammaticale correctheid	redelijk correct gebruik van frequente routines en patronen die horen bij voorspelbare situaties.
Spelling en interpunctie	lopende tekst die over het algemeen begrijpelijk is. Spelling, interpunctie accuraat genoeg om te volgen.
Coherentie	Samenhangende lineaire reeks van punten.

5 Niveau B2**5.1 Niveau B2: Domein A: Leesvaardigheid**

Kandidaat kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen, waarbij de schrijvers een bijzondere attitude of standpunt innemen. Kan eigentijds literair proza begrijpen.	
Onderwerp	Alledaags onderwerpen en onderwerpen die aansluiten bij

	het eigen vakgebied.
Woordgebruik en zinsbouw	Er zijn geen beperkingen mits woordenboeken e.d. voorhanden zijn.
Tekstindeling	Er zijn geen beperkingen.
Tekstlengte	Speelt geen rol.
Strategieën	- Signalen herkennen en interpreteren. De kandidaat kan een variëteit aan strategieën gebruiken om tot tekstbegrip te komen, inclusief letten op hoofdpunten en begrip checken met gebruik van contextuele aanwijzingen. - Hulpmiddelen. Incidenteel gebruik van een woordenboek bij gespecialiseerde artikelen buiten het eigen gebied.

5.2 Niveau B2: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Kandidaat kan een langer betoog en lezingen begrijpen en zelfs complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp redelijk vertrouwd is. Kan de meeste nieuws en actualiteitenprogramma's op de tv begrijpen. Kan het grootste deel van films in standaardtaal begrijpen.	
Onderwerpen	Concrete en abstracte onderwerpen in het sociale en professionele leven en in het onderwijs.
Woordgebruik en zinsbouw	Complex.
Tempo en articulatie	Standaardtaal en normaal tempo.
Tekstlengte	Kan ook lang.
Strategieën	Variëteit aan strategieën.

5.3 Niveau B2: Subdomein C1 : Gesprekken voeren

Kandidaat kan zodanig deelnemen aan een vloeiend gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers redelijk mogelijk is. Kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin standpunten uitleggen en ondersteunen.	
Onderwerpen	Ook algemeen, beroepsmatig, of m.b.t. vrijetijdsbesteding.
Woordenschat en woordgebruik	Toereikend voor duidelijke beschrijvingen, uiting van meningen over algemene onderwerpen. Af en toe komt een minder passend woord voor. Idiomatiche uitdrukkingen niet altijd begrepen. Zinsbouw kan complex zijn.
Grammaticale correctheid	Redelijk correct, met enige complexe zinvormen. Kleine afwijkingen staan begrijpelijkheid niet in de weg.
Interactie	Bijna altijd gepast aanvang, beurt nemen en beëindigen van een gesprek.
Vloeiendheid	Vrij vast, met enkele aarzelingen; maar weinig opvallend lange pauzes.
Coherentie	Beperkt aantal verbindingswoorden; helder en coherent (in een langere bijdrage niet altijd even goed).
Uitspraak	Duidelijke, natuurlijke uitspraak en intonatie.

5.4 Niveau B2: Subdomein C2: Spreken

Kandidaat kan uitingen op een eenvoudige manier aan elkaar verbinden, zodat hij/zij ervaringen, gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Kan in het kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen. Kan een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en zijn/haar reacties beschrijven.	
Onderwerpen	Onderwerpen kunnen algemeen of beroepsmatig van aard zijn of te maken hebben met vrijetijdsbesteding.
Woordenschat en woordgebruik	Toereikend om duidelijke beschrijvingen te geven, en meningen te verkondigen over de meeste algemene onderwerpen. Het valt niet op dat de spreker naar woorden moet zoeken.
Grammaticale correctheid	Vrij uitgebreide beheersing van de grammatica, gebruik van complexe zinvormen. Er zijn geen fouten die de begrijpelijkheid in de weg staan. De meeste fouten worden door de spreker zelf hersteld.
Vloeiendheid	Vrij vast tempo alhoewel de spreker soms aarzelt wanneer hij/zij zoekt naar patronen en uitdrukkingen. Er zijn nog maar weinig opvallend lange pauzes.
Coherentie	Gebruik van een beperkt aantal middelen voor tekstcohesie.
Uitspraak	Duidelijke, natuurlijke uitspraak en intonatie.

5.5 Niveau B2: Domein D: Schrijfvaardigheid

Kandidaat kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala van onderwerpen die de persoonlijke interesse van de schrijver hebben. Kan een opstel of verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning vóór of tegen een specifiek standpunt. Kan brieven schrijven waarin het persoonlijk belang van ervaringen en indrukken aangegeven wordt.	
Onderwerp en tekstsoort	Breed scala van onderwerpen m.b.t. eigen interesses of ervaringswereld persoonlijke brieven waar je ingaat op ervaringen en standpunten; adequate zakelijke brieven; redelijk gedetailleerde verslagen; betoog binnen eigen interessegebied en samenvatting.
Woordenschat en woordgebruik	Voldoende om duidelijke beschrijvingen te geven en meningen te verkondigen.
Grammaticale correctheid	Uitgebreide beheersing van grammatica. Geen fouten die de begrijpelijkheid in de weg staan.
Spelling en interpunctie	Redelijk accuraat, kunnen echter invloed van moedertaal bevatten.
Coherentie	Over het algemeen heldere coherente tekst (bij een langere tekst niet altijd even goed).

6 Niveau C1

6.1 Niveau C1: Domein A: Leesvaardigheid

Kandidaat kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen en het gebruik van verschillende stijlen onderkennen. Hij kan specialistische artikelen en lange instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op het eigen terrein.	
Onderwerp	Alle onderwerpen.
Woordgebruik en zinsbouw	Laagfrequent en specialistisch woordgebruik komt voor. Lange samengestelde zinnen.
Tekstindeling	Complexe teksten. Ingewikkelde instructieteksten.
Tekstlengte	Speelt geen rol meer.
Strategieën	- Signalen herkennen en interpreteren. De kandidaat is vaardig in het gebruik van contextuele, grammaticale en lexicale aanwijzingen om houding, stemming en intenties af te leiden en te anticiperen op wat gaat volgen. - Hulpmiddelen. Incidenteel gebruik van een woordenboek.

6.2 Niveau C1: Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Kandidaat kan een langer betoog begrijpen, zelfs wanneer dit niet duidelijk gestructureerd is en wanneer relaties slechts impliciet zijn en niet expliciet worden aangegeven. Kan zonder al teveel inspanning tv-programma's en films begrijpen	
Onderwerpen	O.a. abstracte, complexe en onbekende onderwerpen
Woordgebruik en zinsbouw	Complex, idiomatische uitdrukkingen en onduidelijk gestructureerde zinnen zonder expliciete signaalwoorden worden begrepen
Tempo en articulatie	Normaal tot snel; spreken hoeft niet duidelijk te articuleren. Slecht verstaanbare en vervormde spraak wordt begrepen, afwijking van standaardtaal geen probleem
Tekstlengte	Kan ook lang
Strategieën	Luisteraar is vaardig in het gebruik van contextuele, grammaticale en lexicale aanwijzingen om houding, stemming en intenties af te leiden en te anticiperen op wat gaat volgen

6.3 Niveau C1: Subdomein C1: Gesprekken voeren

Kandidaat kan zich vloeiend en spontaan uitdrukken zonder merkbaar naar uitdrukkingen te hoeven zoeken. Kan de taal flexibel en effectief gebruiken voor sociale en professionele doeleinden. Kan ideeën en meningen met precisie formuleren en zijn/haar bijdrage vaardig aan die van andere sprekers relateren.

6.4 Niveau C1: Subdomein C2: Spreken

Kandidaat kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en

daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.

6.5 Niveau C1: Domein D: Schrijfvaardigheid

Kandidaat kan zich in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en uitgebreid standpunten uiteenzetten. Kan in een brief, een opstel of een verslag gedetailleerde uiteenzettingen schrijven over complexe onderwerpen en belangrijke punten benadrukken. Kan verschillende soorten teksten schrijven in een zelfverzekerde, persoonlijke stijl die aangepast is aan de lezer die hij/zij in gedachten heeft.

7 Het "+niveau"

In de schalen met de descriptoren (beschrijvingen van leesgedrag in bepaalde taalgebruikssituaties) wordt onderscheid gemaakt tussen de zogenoemde 'criteriumniveaus' (zoals A2, B1 of B2) en de 'plusniveaus' (bijvoorbeeld A2+ of B1+).

Het "+niveau" geldt als een zeer goede A2, B1 of B2. Het gaat bij deze "+niveaus" dus om prestaties die nog binnen het betreffende niveau vallen, maar die zich in kwantiteit en kwaliteit kunnen onderscheiden (bijvoorbeeld A2+: meer actieve deelname aan gesprekken). In het volgende overzicht wordt een aanwijzing gegeven van de verschillen tussen de voor de tweede fase relevante niveaus en daarbij behorende plusniveaus.

A2	A2+
Descriptoren van sociale functies o.a.: • eenvoudige beleefdheidsvormen om mensen te begroeten en aan te spreken; • zeer korte sociale gesprekken voeren; mensen begroeten en vragen hoe zij het maken en reageren op nieuws. Maar ook: • eenvoudige transacties doen in winkels; • eenvoudige inlichtingen verkrijgen; • de weg vragen en wijzen.	Zeer goede A2 prestatie, dat wil zeggen meer actieve deelname aan gesprekken zoals: • eenvoudige face-to-face gesprekken beginnen, gaande houden en beëindigen; • zich verstaanbaar maken en ideeën en informatie uitwisselen over vertrouwde onderwerpen in voorspelbare alledaagse situaties, mits de gesprekspartner indien nodig helpt. Maar ook meer mogelijkheden om een monoloog te voeren, zoals bijvoorbeeld: • korte, elementaire beschrijvingen geven van gebeurtenissen en activiteiten; • huisdieren en persoonlijke bezittingen beschrijven.

B1	B1+
Interactie kunnen onderhouden en overbrengen wat men wil overbrengen, bijvoorbeeld: • persoonlijke gezichtspunten en meningen geven of achterhalen in een informeel gesprek met vrienden; • een breed scala van eenvoudige taal flexibel benutten om veel onder woorden te brengen van wat hij of zij wil uitdrukken. Dagelijks leven op te lossen, zoals:	Zeer goede B1 prestatie. Hier gelden dezelfde twee aspecten als bij B1 aangevuld met descriptoren met nadruk op het uitwisselen van de hoeveelheid informatie, bijvoorbeeld: • een kort verhaal, artikel, voordracht, discussie, vraaggesprek of documentaire samenvatten, vertellen wat hij of zij ervan vindt en vragen over details beantwoorden;

• zich redden in minder alledaagse situaties in het openbaar vervoer; • onvoorbereid in gesprek gaan over vertrouwde onderwerpen; • een klacht indienen.	• beschrijven hoe iets moet worden gedaan, met gedetailleerde aanwijzingen.

B2	B2+
Descriptor op dit niveau vertegenwoordigen breuk met inhoud tot nu toe. Aan de onderkant ligt de nadruk bijvoorbeeld op effectief argumenteren, zoals: • actief meedoen aan ongedwongen discussies in vertrouwde contexten en daarbij commentaar geven, helder standpunten uitdragen, alternatieven beoordelen en hypothesen opstellen en erop reageren; • een argument ontwikkelen onder verwijzing naar redenen om voor of tegen een bepaald standpunt te zijn. Maar ook nieuwe aandachtsgebieden zoals het zich staande houden in het sociale gesprek: • op natuurlijke wijze, vloeiend en effectief converseren; • zich aanpassen bij de veranderingen van richting, stijl en nadruk die gebruikelijk zijn in conversatie. En ook een nieuwe mate van taalbewustzijn: • fouten verbeteren die tot onbegrip of misverstanden hebben geleid; • over het algemeen vergissingen en fouten corrigeren zodra hij of zij zich ervan bewust is.	Een zeer goed B2 niveau. Nadruk op argumenteren, effectieve sociale gesprekken en taalbewustzijn blijft. Daar komt echter een nieuwe graad van gesprekscompetentie bij, bijvoorbeeld: • eigen bijdragen bekwaam in verband brengen met die van anderen. De coherentie en cohesie is groter, bijvoorbeeld door: • een beperkt aantal samenbindende elementen gebruiken om zinnen vloeiend met elkaar te verbinden tot een helder en samenhangend betoog. En meer descriptor over onderhandelingen, bijvoorbeeld: • het formuleren van een pleidooi voor schadevergoeding, met gebruikmaking van overtuigende taal en eenvoudige argumenten voor genoegdoening; • helder verklaren wat de grenzen van een concessie zijn.

8 Niveauaanduiding per vaardigheid en taal

havo 2014

	Frans	Duits	Engels	Italiaans	Russisch	Spaans	Arabisch	Turks
Domein A Leesvaardigheid	5% A2 85% B1 10% B2	50% B1 50% B2	30% B1 70% B2	B1	5% A2 85% B1 10% B2	5% A2 85% B1 10% B2	B1	B1
Domein B Luistervaardigheid	B1	B1	B1	B1	A2	B1	B1	B1
Domein C Gespreksvaardigheid	B1	B1+	B1+	B1	A2	B1	B1	B1+
Domein D Schrijfvaardigheid	A2+	A2+	B1	A2+	A2	A2+	A2+	B1

Elementair	Arabisch	Italiaans	Russisch	Spaans	Turks
Domein A Leesvaardigheid	A2	A2+	A2	A2+	A2+
Domein B Luistervaardigheid	A2	A2	A2	A2	A2
Domein C Gespreksvaardigheid	A2	A2	A2	A2	A2
Domein D Schrijfvaardigheid	--	A2	--	A2	A2

vwo 2014

	Frans	Duits	Engels	Italiaans	Russisch	Spaans	Arabisch	Turks
Domein A Leesvaardigheid	60% B1 40% B2	20% B1 75% B2 5% C1	85% B2 15% C1	B2	60% B1 40% B2	60% B1 40% B2	B1	B2
Domein B Luistervaardigheid	B2	B2	B2	B2	A2	B2	B2	B2
Domein C Gespreksvaardigheid	B1+	B2	B2	B1+	A2	B1+	B2	B2
Domein D Schrijfvaardigheid	B1	B1	B2	B1	A2	B1	B1	B2

Elementair	Arabisch	Italiaans	Russisch	Spaans	Turks
Domein A Leesvaardigheid	A2+	B1	A2+	B1	B1
Domein B Luistervaardigheid	A2	A2+	A2	A2+	A2+
Domein C Gespreksvaardigheid	A2	A2	A2	A2	A2
Domein D Schrijfvaardigheid	--	A2	--	A2	A2

Het ERK beschrijft de plusniveaus A2+ en B1+ als een zeer goede A2 of B1. Het gaat bij deze +niveaus om prestaties die nog binnen de bandbreedte van het betreffende niveau vallen, maar die zich in kwantiteit en kwaliteit kunnen onderscheiden. Bij de gespreksvaardigheid betekent een +niveau bijvoorbeeld een actievere deelname aan gesprekken en een breder repertorium bij uitwisselingen van informatie.

Niveau Russisch, Turks, Arabisch controleren!!

